

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ»

**Збірник матеріалів
IV Міжнародної науково-практичної конференції
науково-педагогічних працівників та молодих науковців**

ОДЕСА, 2024

УДК: 637.05:614.31

Актуальні аспекти розвитку науки і освіти: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців, 24 - 25 жовтня 2024 р., Одеса : Одеський державний аграрний університет, 2024. 673 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Одеського державного аграрного університету (протокол № 4 від 14 листопада 2024 р.)

Список використаних джерел:

1. Boiko L.A. Logistics and production potential in the vegetable farming industry of the southern region of Ukraine. *Erbe der europäischen wissenschaft: wirtschaft, management, tourismus, rechtsprechung. Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft»*. Buch 2. Teil 5. 2020. P. 106–113.
2. Dalevska N., Boiko V. Development of the bankruptcy institute in Ukraine in the context of ensuring economic security of business. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Економічна»*. 2022. № 1(25). С. 79–87

УДК 338.45

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНИ І ЄС: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Людмила БОЙКО, канд. с-г. наук, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів, boiko.mila7@gmail.com

Ганна РОМАНЧУК, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон / м. Кропивницький, Україна

Торговельно-економічні взаємовідносини України та Європейського Союзу в умовах військової агресії зазнали значних змін та адаптацій, які були спрямовані на підтримку економічної стабільності України, зменшення залежності від російських ринків та інтеграцію до європейських і глобальних економічних структур. Після повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 р. Європейський Союз запровадив низку рішучих економічних заходів для підтримки України та водночас обмежив економічні зв'язки з рф. Україна є 17 за значущістю торговельним партнером для ЄС, при цьому, наша країна входить в трійку постачальників аграрної продукції (товари груп 1-24) на ринок ЄС. Обсяг торгівлі товарами між Україною та ЄС протягом 2023 р. склав 55,9 млрд. доларів США, що на 1,9% більше ніж у 2022 р. [1]. Загальний товарообіг з Україною за два роки під час війни: експорт з ЄС становить близько 69 мільярдів євро, імпорт - близько 50 мільярдів євро. Це свідчить про те, що для європейської економіки, це вигідний профіцит у 19 мільярдів євро [2].

Основні аспекти торговельно-економічних відносин між Україною та ЄС під час війни:

1. Підтримка економіки України з боку ЄС: після початку війни ЄС став головним торговельним партнером України, надаючи підтримку через фінансову допомогу, скасування мит та квот для українських товарів. У 2022 р. ЄС запровадив тимчасові торгові преференції, що дозволили українським експортерам безмитно поставляти продукцію до європейських ринків, що значно підтримало українську економіку в умовах війни [3,4]. ЄС надає Україні фінансову допомогу у вигляді макрофінансової допомоги, а також сприяє інвестиціям у критично важливу інфраструктуру.

2. Збільшення українського експорту до ЄС: вільна торгівля з ЄС, запроваджена ще в рамках Угоди про асоціацію в 2016 р., набула нового значення під час війни. Український експорт до ЄС різко зріс, особливо у сільськогосподарському секторі, де основними товарами є зернові, олійні культури, продукція агропереробки та харчової промисловості. Війна зруйнувала традиційні шляхи експорту, зокрема через порти

Чорного моря, що змусило Україну активізувати пошук нових логістичних шляхів через ЄС. Наприклад, через залізничні та автомобільні коридори на західних кордонах.

3. Адаптація економіки України до європейських стандартів: у рамках Угоди про асоціацію та Зони вільної торгівлі з ЄС Україна активно адаптує своє законодавство і виробничі процеси до європейських стандартів. Ця інтеграція допомагає українським виробникам бути більш конкурентоспроможними на європейському ринку. Зокрема, Україна впроваджує стандарти ЄС у сфері санітарного та фітосанітарного контролю, енергетичної безпеки, промислових стандартів та захисту прав споживачів.

4. Виклики для української торгівлі в умовах війни: військова агресія росії значно пошкодила інфраструктуру України, зокрема транспортні шляхи та порти, що ускладнило експорт і внутрішню логістику. Українська економіка зіткнулася з проблемами перебоїв у постачанні енергії, пошкодженням виробничих потужностей, що змушує адаптувати виробничі процеси до умов війни.

5. Економічні санкції проти росії та їх вплив: ЄС запровадив масштабні санкції проти РФ, що обмежують торгівлю з нею та доступ російських товарів на європейський ринок. Це також вплинуло на українську економіку, оскільки Україна раніше була залежною від торгівлі з росією у певних секторах. Санкції включають обмеження на енергетичні ресурси, фінансові операції, експорт технологій та сировини. Це стимулювало Україну до більшої енергетичної незалежності та розвитку альтернативних ринків.

6. Інвестиції та економічне відновлення: ЄС разом з іншими міжнародними партнерами розробляє плани для повоєнного відновлення економіки України, зокрема інвестиції в інфраструктуру, енергетичну безпеку, модернізацію промисловості. Співпраця між Україною та ЄС також включає проекти з цифровізації економіки, підтримки малих і середніх підприємств, розвитку зеленої енергетики та екологічних ініціатив.

7. Роль сільського господарства та «зернові коридори»: Україна є одним з найбільших постачальників зернових і олійних культур до ЄС та на світові ринки. Через блокаду портів Чорного моря ЄС сприяв створенню альтернативних «зернових коридорів», що дозволяють експортувати українське зерно залізницею та через Дунайські порти. Ці заходи допомагають стабілізувати ситуацію з глобальною продовольчою безпекою, оскільки Україна залишається важливим постачальником аграрної продукції.

8. Майбутня інтеграція України до ЄС: на фоні військових дій і політичної підтримки ЄС, Україна робить важливі кроки до поглиблення економічної інтеграції та перспективи повноцінного членства в Європейському Союзі. Український бізнес активніше інтегрується в європейські виробничі ланцюги, що сприяє формуванню нових коопераційних зв'язків, а також залученню нових інвестицій з ЄС.

Торговельно-економічні взаємовідносини між Україною та ЄС в умовах війни значно посилилися, що сприяло збереженню української економіки, адаптації до нових умов і інтеграції до європейських ринків. ЄС залишається ключовим партнером України як у торговельній, так і в фінансовій підтримці, що допомагає країні протистояти наслідкам війни і готується до її відновлення після закінчення військових дій.

Список використаних джерел

1. Бюлетень стану торговельних відносин між Україною та ЄС у 2023 році. URL: <http://surl.li/sozofd>
2. У Євросоюзі розповіли про загальний товарообіг з Україною за 2 роки повномасштабної війни. URL: <https://suspilne.media/693150-u-evrosouzi-rozpovili-pro-zagalnij-tovaroobig-z-ukrainou-za-2-roki-povnomasstabnoi-vijni/>

3. Dalevska N., Boiko V. Development of the bankruptcy institute in Ukraine in the context of ensuring economic security of business. *Наукові праці ДонНТУ. Серія : «Економічна»*. 2022. № 1(25). С. 79–87

4. Бойко В., Бойко Л. Сучасний стан міжнародної торгівлі України як основної форми міжнародного бізнесу. *Фінансовий простір*. 2022. № 1(45). С. 49–57. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.1\(45\).2022.495758](https://doi.org/10.18371/fp.1(45).2022.495758)

УДК 332.33+331.5

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Вікторія БРАТІНОВА, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

1 курсу ОП «Облік і оподаткування», bratinova16@gmail.com

Анна МАЯРОВСЬКА, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

1 курсу ОП «Облік і оподаткування», amaarovskaa@gmail.com

Андрій ЧАБАН, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

1 курсу ОП «Облік і оподаткування», chabanandrey2018@gmail.com

Науковий керівник: **Станіслав ОСИК**, канд. наук з держ. управління, доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства, osykstas@i.ua

Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна

Війна, як одне із найбільш руйнівних соціально-економічних явищ, не лише призводить до втрат людських життів, але й суттєво впливає на економічну структуру країни. В умовах конфлікту відбуваються значні зміни в системі виробництва, торгівлі, інвестицій та споживання, що ставить під загрозу стабільність національної економіки. Економічна наука в таких умовах виконує критично важливу роль, оскільки наукові дослідження стають основою для розробки ефективних стратегій відновлення та адаптації до нових реалій.

Під час війни спостерігається зростання запиту на аналітичні дослідження, які вивчають вплив конфлікту на різні сектори економіки, такі як сільське господарство, промисловість, фінансові послуги та інфраструктура. Важливими аспектами є дослідження зміни структури зайнятості, динаміки цін, а також поведінки споживачів, які можуть бути суттєво модифіковані в умовах кризових ситуацій. Економічна наука повинна адаптувати традиційні теоретичні підходи, враховуючи нові реалії, такі як дестабілізація ринків, підвищення рівня безробіття, інфляційні процеси та обмеження міжнародної торгівлі. Важливим є також вивчення механізмів фінансування військових зусиль та відновлення економіки, що вимагає нового осмислення ресурсних стратегій. Це підкреслює важливість міждисциплінарного підходу в економічних дослідженнях. Взаємозв'язок економіки, політики та соціології в умовах війни створює нові можливості для розробки комплексних рішень, які можуть сприяти не лише економічному відновленню, але й соціальному згуртуванню.

Одним із перших аспектів, що страждає під час війни, є інфраструктура. Руйнування доріг, мостів, залізниць, енергетичних об'єктів призводить до перебоїв у постачанні товарів та послуг. Втрата доступу до основних комунікацій ускладнює ведення бізнесу, а також підвищує витрати на транспортування, що в свою чергу